ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІХ РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

студентка гр. Ф-01 **Барикіна Н. І.**

Сьогодні розвиток економіки країни та успіх у підприємницькій діяльності окремо взятого суб'єкта тісно взаємопов'язаний з рівнем науково-технічної бази, що зумовило актуальність питання інвестицій в інтелектуальний капітал в сучасному світі.

Інтелектуальний капітал передбачає будь-які винаходи, інновації, ноу-хау, результати досліджень і випробувань, а також торгові знаки, випробувальні зразки, інформаційну продукцію і т. д., тобто все те, що є результатом інтелектуальної діяльності людини і може використовуватися у виробництві або сфері послуг.

Взагалі інтелектуальна власність може бути декількох видів:

- виняткова (виключна) власність – запатентована або захищена авторським правом;
- інформаційна власність – у вигляді надбаних знань, ідей, досвіду, навичок, кваліфікації;
- ліцензійна власність – у вигляді придбаних інвестором прав володіння або користування, що фіксуються ліцензіями [1].

Під інтелектуальними інвестиціями розуміють вкладання коштів в створення або використання об'єктів інтелектуальної власності. Вони можуть бути представлені у вигляді грошових активів, які необхідні для науково-технічних розробок чи досліджень, або коштами, що потрібні для придбання патентів чи ліцензій, або такими, які використовуються для оплати інформаційних послуг. Також варто зазначити, що грошові кошти, вкладені в освіту, навчання, кваліфікаційну підготовку та перепідготовку кадрів, також є інтелектуальними інвестиціями [2].

Інтелектуальні інвестиції впливають на рівень науково-дослідницького потенціалу. Взагалі, науково-технічний фактор є одним із найважливіших у розвитку сучасної економіки, конкурентоспроможність товарів та послуг на міжнародному ринку визначається більшою мірою науково-технічним потенціалом країни.

Сьогодні найбільш розвинені країни світу використовують цей потенціал як ефективний каталізатор розвитку економіки: за наявності новітнього обладнання чи висококваліфікованих кадрів існує можливість випускати продукцію конкурентоспроможну на світовому ринку, навіть, при обмежених природних чи людських ресурсах.

Фінансування інтелектуальних інвестицій може здійснюватись за рахунок трьох основних джерел: бюджетних асигнувань і коштів державних

підприємств; приватно-підприємницького капіталу; спонсорських коштів тощо[3]. Проте, якщо фінансування з бюджету спрямоване на підвищення інтелектуального рівня суспільства взагалі, оскільки результати такого інвестування можуть споживати наприклад учні шкіл, ПТУ, ВНЗ, то приватні інвестиції мають вужче спрямування: вони орієнтовані на отримання ефекту для конкретної особи. Незважаючи на виявлені розбіжності, результати кожного з них будуть покращувати потенціал економіки країни в цілому.

На сьогоднішній день в Україні склалася доволі непроста ситуація з приводу інвестування в інтелектуальний капітал. Після здобуття незалежності України економіка потребувала повного реформування, мало місце широке коло негативних факторів, які і сьогодні прямо чи опосередковано впливають на науковий потенціал, його розвиток. Перш за все це недостатній рівень бюджетних видатків на наукову і дослідницьку роботу, а отже невисокий рівень інноваційної спрямованості в промисловості. Також важливим є зношення, як моральне, так і фізичне, більшості основних фондів наукових організацій і установ. Ще одним фактором є низький рівень зацікавленості науковців роботою в державному секторі.

Все це гальмує розвиток науки. Тому для подолання несприятливого становища необхідна чітка програма інвестицій в інтелектуальний капітал. Для цього необхідно збільшити частку бюджетних коштів, спрямованих на розробку та впровадження інновацій. Форми фінансування не повинні обмежуватися лише бюджетом, доцільним є залучення, наприклад, іноземних або приватних національних інвесторів. Ці кошти повинні бути використані як на оновлення науково-технічної бази, так і на залучення кваліфікованих трудових ресурсів. А оскільки за останні десятиріччя велика кількість науковців з України емігрувала до країн західної Європи, США, було б доцільним запровадити програми щодо стимулювання повернення емігрантів в Україну.

1. Карпунь І.Н. Інтелектуальні інвестиції як різновид інновацій // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. − Вип. 20.13 - [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/20_13/156_Kar.pdf

2. Мойсеєнко І. П. Інвестування: навч. посіб. / І. П. Мойсеєнко. – К.: Знання, 2006. – 490 с.

3. Сай Л. П. Теоретичні аспекти територіального планування інтелектуальних інвестицій - [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2013/Economics/13_124412.doc.htm

Науковий керівник: асистент **Салтикова Г.В.**

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24─26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 167-168.